

ВИСОКИ ТЕХНОЛОГИИ Електронният пръстен FingerReader чете на глас на хора с лошо зрение

Учените от Масачузетския технологичен институт разработиха електронния пръстен FingerReader, който може да се слага на палеца. След това е достатъчно да се следват редовете, а устройството възпроизвежда написаното.

Вградената в пръстена миниатюрна камера сканира и разпознава написания текст, след което прочетеното се подава на гласов модул, който може да синтезира човешка реч за възпроизвеждане на написания текст. Когато потребителят достигне края на реда, пръстенът с помощта на система за тактилна връзка подава условен сигнал, който може да се настройва индивидуално.

Засега е представен само прототип на това устройство, като в момента тестовете са много успешни. Предполага се, че още през тази година ще започнат продажбите на този иновационен електронен пръстен, който ще позволи на незрящите и виждащите зле хора да четат не само текстове с брайлов шрифт, а и всички съвременни книги.

Да си припомним, че през есента на 2013 година в няколко клиники на САЩ и Европа започнаха продажбите на бионичните очи Argus, работещи със съвременен специфично програмно осигуряване. И двете иновативни технологии могат много да облекчат живота на незрящите и зле виждащите хора.

По материали от Интернет

Руски 3D очила за слепи

Изобретатели от Санкт Петербург показаха една нова и изключително полезна джаджа. Става дума за устройство, представляващо 3D очила за слепи. Принципът на действие включва две микро видеокамери и GPS-навигатор. Последният събира данни от обкръжаваща среда и заедно с информацията от камерите я предава за обработка на мини компютър.

Джобното компютърче е снабдено с високоговорител, който насочва слепеца към желаната от него посока, предупреждава го за препятствия по пътя, като също така дава информация за светлината на светофарите. Апаратът с лекота изчислява разстоянията от човека до различни прегради и своевременно го информира за това откъде да ги заобиколи.

Серийното производство ще започне още през тази година, като много от централите за рехабилитация в Русия, занимаващи се с незрящи пациенти, ще получат продукта безплатно. Джаджата ще е достъпна и в магазините, но все още не е ясна крайната цена на продукта.

По материали от Интернет

ГЛОБУС Незрящи художници? И това е възможно.

Както може да има глухи композитори (например Бетовен), така е възможно да има и слепи художници. Доказателство за това твърдение е Музеят на слепите (Museo tiflogico) в Мадрид. Невероятно е, наистина, докъде могат да се простират човешките възможности и човешката воля. Наблюдаваш картините, скулптурите и декоративните пана, създадени с изключително майсторство и талант, и не можеш да повярваш, че са дело на творци, които не се виждали какво творят. Впрочем, да, виждали са го – в своето въображение. Ние, зрящите, никога няма да разберем какво всъщност "виждат" лишените от светлината.

Музеят на слепите е създаден от Националната организация на слепите в Испания (ONCE). Тук се грижат изключително много за хората с увреждания. Испанецът по характер е състрадателен и отзивчив, много чувствителен към болката на другия, което се е отразило и на държавната политика в тази посока. Всяка метростанция има асансьор за инвалидни колички или за хора със затруднение в движението, градските автобуси имат специални платформи, които се спускат, когато трябва да се качи инвалид в количка. В различните обществени институции също им е осигурен лесен достъп. И съвсем нормално е на улицата да видиш без придружителни инвалид в количка или незрящ със своя бастун. Те не се притесняват да излязат сами, защото могат да се движат безпрепятствено навсякъде и знаят, че при нужда във всеки момент могат да получат помощ и подкрепа от заобикалящите ги. В този ред на мисли и в Музея на слепите експозициите са не само от слепи автори, но и за всички незрящи. В друг етаж от него са разположени умалени до човешки ръст точни копия на всички световноизвестни монументи като мавзолея Тадж Махал в Индия, катедралата Света София в Истанбул, римския Колизеум, град Йерусалим, московския Кремъл и много други, както и националните им монументи като Кралския дворец в Мадрид, римския акведукт в Сеговия, катедралата в Барселона, двореца Аламбра в Гранада и други. Идеята е незрящите посетители да ги опипват и по този начин да добиват представа за тези световни забележителности и изключителни архитектурни творения.

Има и трети раздел в музея, където може да се види цялата история на брайловото писмо, всички пишещи машини за брайлови текстове, както и печатарски приспособления за брайлови книги – от първите, изнамерени преди повече от век, до най-съвременните, използвани днес. Този раздел от музея е и за зрящи, и за незрящи, които също с опипване на машините могат да разберат какви са били. Един необичаен музей, в който можеш да се докоснеш до недосегаемото и от който излизаш по-добър.

Използван източник -

<http://gidmadridispania.com/blog/muzey-na-slepite/>

ИЗ ЖИВОТА НА ОРГАНИЗАЦИИТЕ Добрич

С хубост срещу злото

"Баба Марта сам самичка с връзка мартеници бърза"

Стара българска традиция е на 1 март всички да си подаряват мартеници. Да си пожелават здраве, щастие и късмет през годината и злото да стои далеч от тях. С мартеници стопаните закичват плодни дръвчета и домашни животни. В цялата страна сутринта на 1 март домакинята мята червен плат или прежда на оградата, за да се засмее Баба Марта. А в Добруджа, за да бъде червен и пълен класът на житото, хвърлят червено платно или червена прежда на нивата. Поетичната магия на мартеницата се крие в това, че тя прави хората по-добри.

И тази година членовете на "ХобиСклуб" не изневериха на традицията сами да изработват мартеници за подаръци и продажба. Стоянка Дякова организира група от няколко ентузиастични дами - Мима Русева, Магда Минчева, Нели Катранджиева, Пенка Христова, Николинка Вичева, Радка Иванова и Иванка Боянова.

В продължение на цял месец те дадоха воля на фантазиите и въображението си, упорито плетяха с бяло и червено, нанизваха мъниста и се радваха на своите произведения.

Под сръчните им ръце се появиха веселите Пижо и Пенда, Баба Марта, колиета с бяла и червена прежда, красиви гривнички от шарени мъниста.

Изработените мартеници се поставят върху стелажи и доброволците-продавачи Димитър Апостолов и Любомир Белев, Радка Великова и Стоянка Георгиева, Вича Добрева и Златка Василева, Марин Николов, Веселин Михайлов, Руска Добрева, Тодорка Стоянова, Светла Стоева, Михаил Панчев и Иван Тодоров се отправят към определените, дадени безвъзмездно от общината, места и ги предлагат на нашите съграждани.

Така тези нежни символи на пролетта, на любовта, на здравето и късмета достигат до сърцата на приятели, на близки и роднини. Защото ние сме наследници на древна култура - богата и жизнена. При всяко докосване до нея се вълнуваме от доброто, от богатата душевност и художественото въображение, което носят в себе си живите хора - настоящите членове на "ХобиСклуб".

Иван ТОДОРОВ

София

СКИ "Пираните" на заслон "Пинко"

□

Спортен клуб за интеграция "Пираните" от София в спортно-туристическата си програма за 2015 година е планирал всеки месец да се изпълняват едnodневни, а през лятото и няколкодневни пешеходни туристически прояви до природни, исторически и културни обекти. Успоредно с това ръководството на клуба се стреми маршрутите да са свързани с обекти и местности, до които по-рядко или никак не са изпълнявани организирани прояви. Така апелът на великия Алеко Константинов "Опознай Родината, за да я обикнеш!" се претворява на дело.

На 28 февруари 2015 г. в съботния ден, а много добре, че това съвпадна и с големия християнски празник Тодоровден, група от 15 души редовни планинари, хора от различни възрасти с увредено зрение и техни придружители, извършиха излет от село Владая, Софийско до заслон "Пинко".

Маршрутът е с продължителност в едната посока от 3 часа и преминава изцяло в северозападния дял на планината Витоша, известен още като Селимишки дял.

Въпреки дъждовните метеорологични прогнози природата бе благосклонна към участниците в излета и

им поднесе един приятен слънчев и спокоен ден. Отивайки към крайната цел за деня заслона "Пинко", участниците имаха възможност да научат, че в този район в продължение на 50 години (от 1925 до 1975 година) са били разработвани каменни кариери и са добивани по-големи или по-малки гранитни блокове, с които са изградени най-представителните държавни учреждения в София и в страната като Съдебната палата, Българска народна банка, Националната библиотека и много други. Малките гранитни блокчета (паветата) и сега са най-качественото повърхностно покритие на много автомобилни пътища. След 1975 година дейността на кариерите е преустановена по екологични съображения, тъй като статутът на Народния парк (сега Природен) "Витоша" не позволява добиването на инертни материали по повърхността на планината. Групата премина през няколко вече изоставени каменни кариери и се убеди, че когато природата се остави на покойствие, тя се самовъзстановява. Местата, където допреди няколко години зееха грозните рани върху Витошката снага, сега са покрити с млада горска растителност.

За отбелязване е, че въпреки естественото за зимния период продължително обездвижване, групата се движеше компактно, без разпокъсвания и с няколко кратки от 5 до 10 минути почивки на крак за три часа достигна построения с доброволен труд и финансови дарения заслон "Пинко". Той е разположен на малка широка полянка при надморска височина 1320 метра, от която се открива изглед към Пернишкия район и по-малките планини на запад. Тук групата бе посрещната от активния и известен планинар Петър Златков от Рударци. Той бе запалил печката, отоплил помещението, в което на маси може да се разположат до 20 души. В продължение на два часа туристите от СКИ "Пираниите" направиха своята обедна почивка и се почерпиха с по чашка домашна гроздова ракия и червено мелнишко вино. На Радослав Тошев бе връчена награда бяла туристическа тениска с логото на спортния клуб за участието му в 10 пешеходни прояви в продължение на една година. На връщане групата премина през местността "Церова поляна", свързана с името на основателя на "Бялото братство" Петър Дънов, който през 1944 година, по време на бомбардировките над София, е бил евакуиран в село Мърчаево и почти ежедневно е идвал дотук да посреща изгрева на слънцето и да съзерцава любимата му Рила планина. По-нататък, слизайки по известната и много посещавана "Дънова пътека", пешеходците преминаха през заслон "Каменоделеца" и слезнаха до центъра на Мърчаево, откъдето с градския автобус се прибраха в столичния град.

Целият преход бе извършен при много добра дисциплина и с отличното си поведение участниците като Величка Николова, Елена Александрова, Румен Василев, Радослав Тошев, Вихър с кучето-водач и останалите показаха възможности и желание да участват и в по-продължителни и с по-голяма физическа натовареност походи и в другите наши планини. Отличен пример с редовното си присъствие в туристическите прояви е 15-годишната Анна Мария, придружителка на вуйчо си Румен, която с усмивка заявява, че цял ден да ходи в планината - няма да ѝ омръзне, нито пък ще се умори. Ние каним и другите спортни клубове за хора с увредено зрение от София и от други краища на страната да се включват в нашите пешеходни прояви в различни планини, защото "Движението е живот и животът е движение!".

Георги ПЕТРУШЕВ

ЛЕКАРЯТ СЪВЕТВА Изследвайте се за глаукома, преди да е станало късно

Д-р Станислава Костова е главен асистент в Очната клиника на Александровска болница в София и работи от 10 години в глаукомното отделение, което е най-старото специализирано

- Какво представлява заболяването?

- Глаукомата е изключително коварно заболяване. Нарича се "тихият крадец на зрение" и причината за това е, че окото не боли, не сърби, не е зачервено, а както всички знаем, българският пациент ходи на лекар, като го заболи. Глаукомата е изключително подмолно и коварно заболяване, което, когато бъде диагностицирано, обикновено вече е много късно. Повече от 60 процента от пациентите идват с над 10-годишна давност на заболяването. 50 процента от хората въобще не знаят, че имат глаукома. Интересното е, че има и една друга тенденция в последните години – някои от хората, които се лекуват за глаукома, пък нямат такава. Хипердиагностиката в България се дължи на факта, че еднократното изследване на вътреочното налягане и самото очно налягане е само един рисков фактор. То съвсем не е достатъчно да се каже има ли, или няма глаукома. Трябва да се проследи и да се направи пакет от изследвания. Не е редно след еднократно измерване в някоя поликлиника безразборно да се изписва терапия.

- Какви изследвания се правят, за да се постави диагноза глаукома?

- В Александровска болница всички тези изследвания се правят по клинична пътека и са безплатни за пациента. Целият пакет от изследвания е свързан с двудневен престой в клиниката.

1. Поне два пъти дневно в продължение на поне 3 дни измерване на вътреочното налягане в определени часове – сутрин в 8.30 часа и следобед в 17 часа.
2. Компютърна периметрия
3. Очни дъна
4. Пахиметрия измерване на роговичната дебелина
5. Скенер – това е пожелателно изследване.
6. Гониоскопия

- Има ли достъп българинът до най-доброто съвременно лечение?

- В Александровска болница разполагаме с най-новите и модерни апарати за диагностика и лечение на заболяването. Такъв е гореспоменатият скенер, с който се виждат най-ранните промени в очното дъно. Имаме така наречения въздушен тонометър или пневмотонометър, с който се измерва очното налягане само с духане на въздух.

- Как се лекува заболяването?

- По отношение на лечението има три механизма – капки, лазер, хирургия – според състоянието на пациента, стадия на заболяването и от отговора към прилаганата терапия. Лечението при нас също се прави по клинична пътека и е безплатно.

- Кой трябва да се изследва?

- Желателно е всички хора след 45 години, при изписване на първите очила за четене (както знаем, в тази възраст започва пресбиопията или така нареченото старческо далекогледство). Нека при този преглед се измери очното налягане и се видят очните дъна.

- Кои са рисковите фактори за развитие на болестта?

- При глаукомата има голяма доза наследственост.

Затова е препоръчително да се преглеждат преките роднини на пациенти с глаукома – деца, братя, сестри. Рискови са хората с диабет, късогледство, сърдечносъдови заболявания, хипертиреоидизъм – те трябва да се наблюдават периодично.

- Повишеното очно налягане винаги ли означава глаукома?

Глаукомата не е идентична с вътреочното налягане. Човек може да има вътреочно налягане от 24 мм живак и да няма глаукома. Друг може да има 16 и да има глаукома. Освен това самото вътреочно налягане, за да се каже колко е, трябва да се проследи поне три дни. Това е все едно да сте се ядосате вкъщи на съпруга си и да вдигнете кръвното, и да ви обявят веднага за хипертоник. Очната хипертензия е процес, при който има повишено очно налягане, без да има никакви изменения нито на периметъра, нито на очното дъно. Може да се лекува, а може и да не се налага – зависи колко рискови фактори има. Ако става дума за млад човек - трябва да се лекува.

Зорница ЙОНЧЕВА

Използван източник – в. "Трета възраст"

Не подценявайте грижите за тяхното зрение

Едва ли може да срещнете очен лекар, който да не се е убедил от собствената си практика, че днес детските очи са по-застрашени, отколкото когато и да било преди – всевъзможните технологични устройства изпълват живота на малчугана едва ли не от раждането. За съжаление все още неформиралите се зрителни органи са много уязвими от пагубното въздействие на съвременните електронни "игралки".

Както е добре известно, основните нарушения на зрението в децата – това са хиперметропия (далекогледство), миопия (късогледство) и кривогледство.

При хиперметропия изображението се фокусира по-далеч в плоскостта на ретината и за корекция на този дефект лекарите използват събирателни, плюсови лещи. Важно е родителите да знаят, че далекогледството невинаги е диагноза. Лекарят задължително ще напише в своето заключение, посочвайки определена цифра, което е необходимо за по-нататъшния контрол, за да има с какво да се сравнява при поредния преглед. Но тази диагноза може да буди тревога само в случай, че детето е над 5-6-годишна възраст.

Напълно нормално е детето да се роди с леко далекогледство и то ни най-малко не му пречи. С развитие на очната ябълка плюсовите диоптри постепенно намаляват и към училищна възраст зрението на малчугана става като при възрастните хора.

Вродената хиперметропия е особеност на анатомията на окото, свързана с неговия строеж, т. е. тя никак не зависи от външните фактори. Ако при прегледа офталмологът напише, че детето има +2, +3 диоптъра, може да не се тревожите. Ако единиците са над 3, тогава ще се наложи да се слагат очила. Кой знае, може би с възрастта хиперметропията ще се намали и тогава детето ще може да вижда добре и без очила.

При късогледството изображението се фокусира пред плоскостта на ретината и за корекция е необходимо да се носят очила с отрицателни, разсейващи лещи.

Днес, разбира се, това е най-честият проблем при децата, тъй като развитието на миопия е свързано директно с повишените натоварвания на зрителните органи.

Срещат се и необикновени очи, когато в тях по различни оси може да се наблюдават и миопия, и хиперметропия, или една от тези патологии, но с различна степен на изразеност. Това заболяване се нарича астигматизъм. То също, както и хиперметропията, зависи от строежа на окото, т. е. по-често се явява вродена особеност на детето.

Корекцията на астигматизма е много важна именно в детска възраст.

За кривогледството като че ли всички са чували. Но трябва да се знае, че това е не само козметичен проблем, при него започва да страда и остротата на зрението. Ако очите привикнат да гледат в изкривен ракурс, както това става при кривогледство, корекцията на такова зрение в бъдеще става твърде сложна задача. Затова е много важно да не се разчита на магически ефект от операцията, която обикновено се прави на 4-5-годишна възраст, а прилежно да се изпълняват всички предписания на офталмолога – да се носят очила, да се затваря по-лошо виждащото око, да се правят упражнения на специални апарати. Иначе след операцията всичко ще се върне в началото и очите отново ще започнат да гледат "накриво". Ето защо трябва да се постигне максимално възможна острота на зрението преди операцията.

След раждане малчуганът обикновено е насочван от педиатъра към най-различни специалисти. В този списък има и офталмолог. Случва се обаче родителите да не бързат да посетят този специалист, изчакват, докато детето порасне и укрепне. И това е опасна заблуда.

При малките деца се среща особен проблем със зрението, при който само своевременната намеса е способна да го съхрани. Това е вродената катаракта.

Невинаги това е съдба на децата с някакви предпоставки (тежка бременност, недоносеност и т. н.), когато и лекарите, и самите родители са нащрек и не си позволяват да пропускат нито един преглед.

Случва се обаче катарактата да се открие на фона на напълно здраво във всяко друго отношение дете. Причина може е прекарана от майката по време на бременността вирусна инфекция, дори банално остро респираторно вирусно заболяване в момента на оформяне на лещата може да повлияе на зрението на детето. Опасността е в това, че при катаракта лещата е непрозрачна, светлината не попада на ретината и зрителният орган изобщо не функционира. Ако не се оперира такова око до 2-3-месечна възраст, по-нататък възстановяването на зрението, за съжаление, става невъзможно. Това е така, защото мозъкът, който не получава сигнали от ретината в ранна възраст, е невъзможно да се "научи" да възприема изображението по-късно. Поради това родителите трябва да запомнят възрастта на децата за офталмологични прегледи – това са 1 месец, 1 година, 3 години.

Защо лекарите препоръчват именно тези възрасти?

- *1 месец.* – прегледът е необходим за откриване на аномалии в развитието на очната ябълка. Особено важно в тази възраст е да се изключи катарактата. Оценяват се и състоянието на очното дъно (информация, полезна за невролозите), и възможните проблеми със слъзните пътища. Разпространена ситуация е, когато малчуганът е безпокоен от чести изтечения от очите, а педиатрите предписват само антисептични капки, невинаги даващи достатъчен ефект. Така става при свиване на носослъзния канал (от това страдат около една четвърт от новородените). Простото масажиране на същия този канал помага да се нормализира състоянието на мембраната, която го запушва, и всички прояви на недъга доста бързо отминават. Офталмологът може да ви покаже как се прави масаж в домашни условия, как правилно след това се обработват очите. Ако се закъснее с посещението на лекар в този период, мембраната ще стане по-плътна и ще се наложи сондиране – механично разширяване на канала със сонда и неговото промиване, което, разбира се, не е много комфортно за детето.

- *1 година.* Това е възрастта, когато се оформя рефракцията на очите. Казано просто, лекарят изяснява доколко плюсово или минусово е зрението на детето. Това е също много важен преглед, който не бива да се пропуска, тъй като, ако не се поставят навреме очила, в главния мозък няма да постъпва ясна картина, няма да има връзка между окото и центрове за възприятие. По-късно, след известен период на носене на очила, детето ще може само да реши трябва ли му те за постоянно или е достатъчно да ги използва от време на време. Понякога малчуганът се задоволява и с не съвсем идеално зрение, ако то не му пречи в ежедневието. Във всеки случай възможността да вижда добре в него ще бъде съхранена. Ако ли пък проблемът бъде открит късно, или родителите съвсем се откажат от предложената корекция, тази възможност може да се окаже изпусната.

- *3 години.* На тази възраст децата вече разговарят много добре и може да се провери остротата на зрението им по специална таблица. Малчуганът, разбира се, трябва да познае специални картинки, а не букви. Остротата на зрението засега е по-ниска, отколкото при възрастния човек: до 6-7-годишна възраст от десет реда детето може да види горните 6-8.

Ако всичко е наред, по-нататък е достатъчно да се посещава офталмолог веднъж годишно.

Как може да се помогне на детските очи?

Много важно е придържането към щадящ зрителен режим. Необходимо е да се ограничат натоварванията на близко разстояние. Толкова любимите на децата компютри, лаптопи, таблети, мобилни телефони за съжаление са способни да развалят доброто зрение много по-бързо, отколкото това правят телевизорите, тъй като колкото по-близо до очите е разположено устройството, толкова повече се напрягат очите. До настъпване на училищна възраст е по-добре изобщо да не се купуват на детето подобни устройства, особено при неблагоприятна наследственост. Това е по-лесно, отколкото да се развалят после отношенията с малчугана заради опитите за ограничаване на времето за общуване с компютъра. По принцип миопията не е нищо друго освен приспособителна реакция на нашите мъдри тела. А как организмът трябва да се досети, че на човека може да му потрябва умение да разгледа това, което е написано на дъската в училище или номера на автобуса, или лицата на актьорите на сцената, ако от ранно детство зрението най-често се използва за разглеждане на обекти на близко разстояние? Ненужната функция започва да атрофира. За да е ясно на организма, че това също е нужно, детето трябва повече да се разхожда, в идеалния случай – сред природата с добре очертаваща се линия на хоризонта. А у дома при учене на уроците на всеки 20-30 минути са нужни кратки почивки – детето трябва да се поразходи из дома, да погледа през прозореца към разположените надалеч дървета или сгради.

Подхранването на очите идва от гръбначните артерии. Поради това за подобряване на

кръвоснабдяването в очите са много полезни не само упражненията за очните ябълки, но и за шийния отдел на гръбнака.

Наклоните, обръщането на главата, упражненията за раменния пояс позволяват да се избегнат застойните явления. Що се отнася до самите зрителни упражнения, най-доброто от тях е следното: едно след друго гледаме първо нарисуван на прозоречното стъкло кръг, а след това – към най-отдалечения предмет навън.

За съжаление вълшебни хапчета за добро зрение не съществуват, както и някакъв определен продукт, способен да ни върне изгубеното зрение. Зрителните органи са устроени много сложно – в тях има и мускулна тъкан (очни мускули), и нервна (ретина), и съединителна, и особени структури, характерни само за очите. Поради това в храненето трябва да има всичко – млечни продукти, плодове, зеленчуци, риба, месо. Едва ли е добра идея да се разчита на един продукт, по-добре е да се спазва разумен баланс в менюто.

Венцислав СТОЙКОВ

Използван източник – "Лечител"

ЛИТЕРАТУРА Подари ми история

За една "неблагословена" инициатива

В средата на декември миналата година се роди една инициатива – кампанията "Подари ми история", която отправи сериозно предизвикателство към чувството за съпричастност на българите, а също и към попресиленото усещане за върховенство на Съюза на слепите в България.

Кампанията стартира по идея на Александър Велков - един от младите хора в системата, назначен и работил за известно време в РСО София като отговарящ за връзките с обществеността. Понастоящем Сашо помага безвъзмездно при организирането на различни инициативи на организацията, както и за поддръжката на нейния официален уебсайт. И така, след като споделя идеята си с председателя на РСО София г-н Алтънов и получава пълна подкрепа от негова страна, на официалния уебсайт на РСО София се появява кампанията "Подари ми история". Основният ѝ апел е към българите, които са готови да подарят прочетени и записани от тях аудио-книги на незрящите хора. Кампанията не цели да се конкурира със централната фонобиблиотека на ССБ, нито пък претендира за същото качество, каквото имат аудио-книгите, записани в звукозаписното студио на Съюза. Идеята е по-скоро да се даде допълнителна възможност слепите хора да слушат различни литературни творби, прочетени с различни от привичните ни от години гласове. Другият аспект от кампанията е възможността да се види доколко българите са готови да полагат доброволчески труд, доколко е живо в тях желанието за благотворителност, а също и обичат ли те да четат.

Според Александър Велков това е и скрито послание към ССБ за начина, по който би следвало той да разпространява говорещите книги, тоест те да могат да се теглят свободно от определено интернет-хранилище, както това е организирано например с достъпа до аудио-книги в Турция и с ползването на електронната библиотека на Националното читалище на слепите.

Попитах Сашо за ефекта от това начинание и по-точно за неговата преценка дали у българина са все още живи добротата и желанието да помага.

"Аз мисля, че у всеки народ съществува чувството за съпричастност и не мога да го охарактеризирам като някаква типична наша национална черта, но да, много хора откликват на нашия призив и това

показва, че ние сме тези, които трябва да търсим правилния начин да ги подтикнем към активност. Благотворителността трябва да идва по естествен път."

Доказателство за думите на Александър Велков е фактът, че след стартирането на кампанията в звукозаписното студио на ССБ се обадиха и дойдоха няколко човека, желаещи да станат едни от гласовете на нашите книги. Особено приятно е, че това са предимно млади хора и хора от средното поколение, а някои от тях с идването си дори не подозираха, че техният труд ще се заплаща, макар и мизерно.

И както това се случва понякога, през януари интернет-пространството внезапно беше буквално "взривено" от новината за кампанията. В течение на около десетина дни обществеността се активизира неимоверно. Телефоните прегряваха от предложения за участие, въпроси от медии към инициаторите и различни идеи, подемени от организации и частни лица. Тогава общественият интерес достигна своя пик и именно тогава Съюзът на слепите се разграничи от инициативата с аргумента, че от една страна това щяло да наруши нечии авторски права върху книгите, а от друга – че нямало кой да следи за художествените и звукови качества на дарените литературни творби. По този начин се получи едно твърде неприятно и конфузно противопоставяне между инициаторите на кампанията и ръководството на Съюза, което тотално отрече причастността си към инициативата. Много дълго може да се разсъждава по въпроса за авторските права и за огромната разлика между аудио и напечатан текст, а също и затова дали дарените на слепите аудио-книги са задължителни за прослушване, или са просто една алтернатива, та макар и с по-ниско качество. Друг е въпросът, че благодарение на кампанията в звукозаписното студио на ССБ се появиха нови четци на фона на нарастващия в последно време дефицит на гласове. Очевидно е, че основният конфликт беше следствие от това, че инициативата на софийската регионална организация не е била предварително съгласувана с централното ръководство на ССБ, за да получи благословия. И тогава логично възниква въпросът доколко регионалната организация е самостоятелен субект, способен да представлява ССБ, защото докато едно организиране на изложение на помощно-технически средства по повод 15 октомври не изисква непременно съгласуване с председателя на Съюза, а се излъчва по националните медии и следователно също е с национален мащаб, инициативата "Подари ми история" се оказва голям проблем.

Кампанията за набиране на говорещи книги не е свързана с разходи или неправомерно изтичане на финансови средства. Това е всъщност една много светла и добра инициатива и вместо да се разграничи, Съюзът на слепите в България трябваше да застане зад нея, независимо от малкото вътрешно недоразумение с непредадената своевременно информация, още повече че по един или друг начин се ползва от положителните резултати, които тя даде. Ако беше подкрепена от такава голяма и авторитетна организация, каквата е Съюзът на слепите в България, кампанията щеше да донесе многократно повече ползи на слепите хора. При огромния отклик, който получи кампанията, можеха да се осъществят множество ползотворни контакти с големи и по-малки издателства, които да предоставят безвъзмездно книги на студиото за звукозапис. Освен това все още доверието в големите организации е много по-голямо и доброволците, особено ако представляват някаква културна институция, организация или издателство, винаги биха предпочели да работят със институцията "Съюз на слепите в България", както се случи с издателство "Сиела", които се обърнаха с предложение към Съюза и то пак благодарение на кампанията. Затова разграничаването на ССБ от инициативата по мое мнение беше твърде емоционално и прибързано.

В тази връзка въпросът ми към Сашо Велков е:

- Случи ли се отлив на доброволци, след като ССБ официално се разграничи от инициативата?

"По-скоро се получи някакво объркване. Всъщност аз очаквах да се получи и отлив на желаещите, но това обикновено се случва с всяка подобна инициатива – в началото има много ентузиазирани хора, след това остават най-активните. В резултат на това объркване, обаче, продължавам да получавам записи от хора, които си мислят, че "Подари ми история" все още е с подкрепата на ССБ и че аудиото ще отиде във фонобиблиотеката, въпреки че сме изпратили вече над 1000 писма, за да уточним, че това не е така. Всички записи вече са свалени от сайта на регионалната организация и в момента те не се качват никъде. Преместихме се на един блог, където успяваме да публикуваме поне каталозите."

- Къде тогава ще "живее" "Подари ми история"?

"Може би точно тук е мястото да представя едни наши партньори. Това са "Time heroes", които изиграха голяма роля в популяризирането на кампанията и може би благодарение на тях ефектът беше

толкова голям. "Time heroes" е платформа за различен тип доброволчество, чрез което да бъдат подпомагани нуждаещи се хора (<https://timeheroes.org/>).

Желаещите да положат доброволчески труд се регистрират на тази платформа и избират в различните категории какъв вид доброволчество желаят да извършват. Именно от тях имаме уверение, че ще бъдат осигурени доброволци, които да направят уебстраница, където да качваме записите. В момента те са около десетина гигабайта обем, а като заглавия са между 300 и 400, като се надявам количеството им да се увеличава. От "Time heroes" поеха и ангажимента да осигурят средства за закупуване на външен хард диск, за да могат книгите да се съхраняват и на допълнителен носител. Надявам се в близките няколко месеца това да се случи."

- Произведения от какъв жанр получаваш най-често?

"Произведенията са от различни жанрове, като някои са цели книги, други пък са отделни поетични творби. Записани са от хора от всякакви възрасти – от деца до много възрастни хора. Сред доброволците има хора с всякакви професии, дори професионални актьори. Получаваме записи от цялата страна, както и извън нея."

Много любопитни истории, както и човешки драми съпътстват инициативата. Една от първите включили се в нея е приятелка на Александър, която е помолила свои приятели да ѝ запишат по едно произведение за рождения ден, които тя дарява на незрящите. Друг случай е отзовала се жена, която отглежда двете си деца с увреждания и изразява желание да "подари истории", които е записвала в оскъдното си свободно време между грижите за децата. Към кампанията се е присъединила и жена с онкологично заболяване, която изпитва необходимост да направи нещо добро за някого между процедурите. Идваха и различни хора, желаещи да записват на място в звукозаписното студио, като поне двама от тях в момента вече записват и говорещи книги за ССБ.

След като кампанията експлодира в общественото пространство, журналисти от БТВ са съдействали, като са се свързали с издателство "Захари Стоянов" и с Иван Гранитски, които вече предоставят част от изданията си безвъзмездно за звукозапис.

По мнение на Сашо, което напълно споделям, ние сме тези, които да търсят съдействие и подкрепа от издателствата и надали за подарени от доброволците аудиокниги някой би завел дело, за да си търси авторските права, още повече кампанията обявява, че няма да се публикуват за сваляне книги, издадени в последните три години.

Изключително добър ефект от създаването на трайни връзки с издателствата би било и едно евентуално предоставяне на книги и в електронен формат, както това се прави в Националното читалище на слепите. Защо и Съюзът да няма своя електронна библиотека, стига да има кой да я поддържа и обогатява? На фона обаче на непрекъснатото намаляване на щатния персонал и съвместяването на дори напълно несъвместими длъжности от един и същи служител перспективата за едно такова начинание е, меко казано, съмнителна.

- Изпита ли някакво огорчение или разочарование, когато Съюзът на слепите не подкрепи инициативата "Подари ми история"?

"Да, донякъде съм разочарован, донякъде съм огорчен. Опитвам се да разбера каква е причината за тази реакция и едно от обясненията ми, без да съм сигурен, че е адекватно, е в притеснението, че може да ни бъде отнета поредната привилегия да поддържа фонотека във връзка с авторските права. Няма как да не съм разочарован, защото аз съм вече на 36 години и ми се иска да имаме силни организации, които да ни подкрепят, да имаме достъп до повече литература, да имаме достъп до образование и възможност за реализация. Затова в случая аз имах нужда една солидна организация да застане зад мен, та дори и по този начин, което на практика не се случи. Тази реакция от страна на централното ръководство беше по-скоро реакция на пасивност, защото според мен всяко отклонение от установените от десетилетия канали, по които протичат нещата, предизвиква притеснение и дискомфорт."

Получава се, че Съюзът непрекъснато декларира как трябва да се дава път на младите хора, които в същото време биват обвинявани в пасивност, но при една такава инициатива, поета от един от тях, Съюзът се стряска и с присъщото си пренебрежително отношение не застава зад него, при все че нищо не рискува.

Независимо от това "Подари ми история" продължава да живее отделно от ССБ, макар и с по-бавен

интензитет, отколкото в началото, и не като конкурент, а по скоро като допълнение и алтернатива на съюзната фонобиблиотека. Добре е обаче дори при неодобрение на дадена инициатива на инициатора да бъдат разяснявани мотивите за подобни позиции, а не да го оставят със смътни догадки и предположения, създаващи предпоставки не само за бъдеща пасивност, но и за тотално нежелание и отричане.

- Случи ли се за момент да изпиташ притеснение за своето членство в съюза, или пък опасения за налагане на някакъв вид наказание?

"Честно казано, това никога не ме е интересувало. Смятам себе си за прекалено незначителен човек що се отнася до системата на ССБ. Никога не съм заемал каквато и да е ръководна длъжност или пък ключова позиция, така че си мисля, че надали на някого би му се занимавало с мен. Ако трябва обаче да разширя мнението си по този въпрос, смятам че изключването на хора от Съюза би следвало да става в изключително крайни случаи. Слушал съм за формулировката "уронване на престижа", която по мое мнение звучи малко пресилено. Нещата, които членовете получават като облекчения единствено чрез ССБ, не са много, но за незрящите са достатъчно значими - като например същите тези говорещи книги, които за членовете са безплатни, докато за нечленуващите се предоставят срещу такса. Така че на фона на множеството наистина важни неща, които трябва да се правят, изключването на хора ми се струва просто смехотворно. Затова дори не съм си ангажирал съзнанието с подобни мисли."

Страницата, на която може да се прочете информация за кампанията, както и да се намерят каталози на наличните литературни творби, е:

<https://podarimiistoria.wordpress.com/>.

Марина ПЕТКОВА

"Никога не чета пред публика"

На 11 март в Национално читалище на слепите "Луи Брайл 1928" се проведе среща с поета и преводача Димитър Милов. Той е роден през 1953 година в дупнишкото село Тополница. Завършва гимназия в Дупница. Отбива военната си служба в Гоце Делчев като танкист. Завършва висше образование в София по бизнес-администрация и международни икономически отношения - специалности, които не са често срещани при хората, посветили се на изящната словесност. Великата му несбъдната мечта е да стане актьор. Пет пъти кандидатства във ВИТИЗ, но безуспешно. Утешава се с две неща - първо, че преди него същата участ е имал и придобилият световна слава унгарски поет Шандор Петьофи, който също няколко пъти безуспешно е кандидатствал в театралната школа, и второ, че "българският театър не е загубил нищо, защото щях да бъда един посредствен актьор, тъй като не мога да се преструвам".

Ето защо той се посвещава на читалищна дейност, с която се занимава вече повече от 33 години. През 1981 година става редактор в списание "Читалище". После става негов отговорен секретар, а след това и зам.-главен редактор – оттогава, та и до днес.

До 1989 г. изданието е към Министерството на културата. В процеса на всевъзможни промени се появява постановление на Министерски съвет, с което се отнема правото на отделните министерства да имат свои периодични печатни издания. Тогава списанието минава към Съюза на българските читалища, но той отказва да го финансира и така се стига до създаване на фондация "Читалище 1870". Тази година списание "Читалище" ще чества 145 година от излизането на първия си брой в Цариград.

Цяла плеяда български възрожденски деятели са негови главни редактори, като се започне от първия - Марко Балабанов, след него - екзарх Йосиф, последван от Петко Рачов Славейков, Драган Цанков, Тодор Икономов и Стефан Бобчев.

Вероятно поради лошото време на срещата присъстваха по-малко хора, отколкото е обичайно, но това имаше и своята положителна страна, защото даде възможност на поета да изрецитира доста свои стихотворения. Неслучайно казвам изрецитира, защото той не ги четеше, каквато е обичайната практика, а демонстрира завидна памет не само по отношение на собствените си произведения, но и към творчеството на други поети. С това Димитър Милов хвърли в почуда и изпълни с възхита, е, разбира се, и с малко незлоблива завист присъстващите.

След като чухме стихотворението, посветено на раждането на неговата дъщеря Михаела - "Седми декември", поетът сподели, че има рядко срещащата се възможност да работи там, където по-рано е сключил своя граждански брак. Той има снимка, направена в община Средец, на която е заснет как изнася булката на ръце, а сега работи в същата община.

От стихосбирката "Шепот на тополи" чухме няколко стихотворения, посветени на неговото родно село. Поетът сподели, че най-сериозно го натъжава измамата от близък човек и най-много се възхищава на добротата. Тези чувства и усещания изразява в своите стихотворения.

Поради младежката си убеденост, че ще стане актьор, той за разлика от много други поети не започва да пише от ранното си детство. Първите си опити прави на полето на сатирата, докато е бил ученик в гимназията, но самият той ги оценява като твърде несериозни. Но след като започва да пише в мерена реч, авторът не прави никакви творчески опити извън поезията.

Димитър Милов е познат на българските читатели и като преводач от грузински, унгарски и персийски. Превел е "Антология на млада грузинска поезия" и 4 тома на персийските поети, като е започнал с "Краля на персийската поезия" - Бахар. С огромно удоволствие работи върху новите преводи на Саади, Нима Юшидж - един много модерен автор, и най-голямата иранска поетеса Парвин Етесами.

По настояване на аудиторията поетът изрецитира свои стихове, посветени на особеното състояние на човека и чувствата, които се пораждат от този отричан и тъй много желан причинител – алкохола (виното, коняка, водката и дори уискито).

За своята поезия Димитър Милов е получавал много награди, включително и литературната награда "Георги Братанов" на Съюза на слепите в България и Съюза на писателите, наградата "Димчо Дебелянов" и други.

До днес са издадени 10 негови стихосбирки. Понастоящем е изпълнителен директор на фондация "Читалище 1870".

Димитрина МИХАЙЛОВА

***

РИЗА ЗА БЛИЖНИЯ

Димитър МИЛОВ

На Евг. Евтушенко

Навярно вината в таланта се крие –
едни те обичат, а други – напротив.
Но виното нека с усмивка допием,
че истинско то е, че то е живота.
Какво че завиждат за дарбата ярка,
какво че завиждат за пъстрите ризи!
Отдавна ти имаш запазена марка
дори и за своите малки капризи.
Събличаш душата. О, участ позната!

И знаеш – така е съвсем уязвима.
Но всичко това е в реда на нещата,
защото ти даваш на болката име.
На тяхната завист ти гледаш невинно,
не струва и трън да ти бъде в окото.
Но нека допием тръпчивото вино,
че истинско то е, че то е живота:
че истинска обич сега се разлива
и радост внезапна в душите навлиза...
Единствено – знаем, поетът щастлив е,
стихът му щом стане за ближния риза.

Литературен конкурс "70 години от рождението на Георги Братанов"

*Уважаеми читатели,
Макар и с малко закъснение, публикуваме творбите, спечелили второ и трето място в
литературния конкурс "70 години от рождението на Георги Братанов" 2014.*

ЗА ПОЕТА

Зауха на горчиво тревата
и вече е стръмен баирът.
В ниското нейде остана гората,
но нейният хлад ме сподиря.
Присядам за малко, не да отдъхна,
на мислите време да дам, да ме стигнат:
че се уча от лошото да правя молитва,
а доброто да й бъде обител.
Назад се обръщам, към пътеките,
дето с толкова жертви качих,
и моля за прошка, плахо и полека,
тия, дето нараних и огорчих.
Беше време на луди кипежи.
Лутах се, падах, ставах и търсех.
До тука - си казвах, но пак продължавах
от тръни и гнилоч длани отърсил.
И тогава го срещнах, с един акордеон.
Акорд след акорд, стих след стих
да разлива житейската проза.
Романтичен и тих, един моряк на балкон,
влюбен в светлината и в свойта синя роза.
Много ли бяхме със него, малко ли, вече не зная.
Не беше лека войната
с фалшиви великани и житейски джуджета.

Но сега, когато е заключен сред безкрая,
разбрах колко е нужен един поет за поета.

Владислав КАЦАРСКИ

ТОЗИ ГРАД

"Този град, в който аз съм роден, за мнозина навярно е скучен"

В този град днес се завръщам
след толкова много години,
с толкова много надежда.
Този град, в който никой
на никого вече не вярва!
Този вятър, южен, слънчев и топъл,
в който "и въздухът има душа",
хората днес са бездушни, унили, отчаяни!
Този град,
в който освен да се влюбиш
нищо друго да се случи не може,
се е случило НЕЩО,
което аз не разбирам!
В този град,
в който днес се завръщам,
вече дори да се влюбиш не можеш!

Димитър ГРУДЕВ

ОБЯВА Пето заседание на XVI НОСП на ССБ

Управителният съвет на Съюза на слепите в България, на основание чл. 26 от ЗЮЛНЦ, свиква V заседание на XVI Национално общо събрание на пълномощниците на ССБ на 27-28 май 2015 г. от 14.00 часа в Почивна станция "Поп Харитон", Дряново.

Заседанието да протече при следния дневен ред:

1. Отчет на управителния съвет за дейността на ССБ през 2014 г. и програма за дейността му през 2015 г.
2. Годишен финансов отчет на ССБ за 2014 г.
3. Отчет за дейността на Контролния съвет на ССБ през периода април 2014 г. - април 2015 г.
4. Информация за стопанската дейност и финансовите резултати на търговските дружества на ССБ през 2014 г.
5. Информация за дейността на НЦРС – Пловдив през 2014 г.
6. Реорганизиране и закриване на РСО.
7. Обсъждане бюджет на ССБ за 2015 г.
8. Обсъждане на постъпили молби и жалби до XVI Национално общо събрание на ССБ.

ОФТАЛМОЛОГИЯ Отслабва ли зрението от носенето на очила?

Някои хора носят очила не постоянно, а само от време на време. За това има различни причини. На един не му харесва как му "стоят" очилата, друг става обект на шеги и дори подигравки, а на трети просто му е по-комфортно без тях. Но нещата не опират само до удобството и естетиката – мнозина смятат, че постоянното носене на очила още повече намалява зрението.

През 2013 г. бяха публикувани резултатите от изследване в Нигерия. 64% от запитаните студенти смятали, че носенето на очила може да е вредно за очите. В индийския щат Карнатака така мислят 30%, а в Пакистан – 69% от населението. В Бразилия дори медицинските работници са убедени, че заради носенето на очила зрението се "разваля". Има ли основания да се предполага, че те са прави? Разбира се, хората носят очила по две много различни причини – заради късогледство и поради далекогледство. Далекогледството често е свързано с възрастови изменения. Много хора след 40-50 години забелязват, че им е трудно да четат при слабо осветление. С възрастта лещата на окото става по-малко еластична, а това затруднява префокусирането при промяна на разстоянието до обекта. Когато се стигне дотам, че книгата трябва да се отдалечи от очите, колкото позволяват ръцете, ние си слагаме очила за четене.

Удивително е, че дългосрочният ефект от носенето на очила е изучен слабо. Наличните данни не потвърждават, че носенето на очила за четене влияе на зрението.

Откъде са се взели толкова хора, убедени, че очилата са вредни?

На нас ни се струва, че с времето ставаме все по-зависими от очилата, защото с възрастта лещата продължава да дегенерира. Налага се очилата да се ползват все по-често, а от това лесно може да се направи изводът, че именно заради тях зрението е станало по-лошо, макар в действителност да няма причинно-следствена връзка.

При децата нещата са съвсем други. Ако в детството се носят неправилно избрани очила или въобще не се носят, това може да има сериозни последици. Дълго време било прието да се смята, че при късогледство (миопия) е полезно да се носят по-слаби очила, отколкото е необходимо, защото това ще позволи да се забави скоростта на удължаване на очната ябълка и така ще се забави развитието на миопията. Това се обяснявало по следния начин - ако се носят очила, които позволяват ясно да се вижда надалеч, то фокусирайки се на нещо, разположено наблизо, очната ябълка ще се опитва да се издължи, а това трябва да се избягва.

Но изследване, проведено в Малайзия, показало погрешността на тази хипотеза така ясно, че експериментът бил прекъснат дори година по-рано от планираното. 94 деца с късогледство били разделени на случаен принцип на две групи. Едните носили очила в съответствие с рецептата на лекар, а другите – малко по-слаби, отколкото трябвало. В началото на експеримента децата били на възраст от 9 до 14 години. През следващите две години дължината на техните очни ябълки била измервана през равни промеждутъци от време. Въпреки данните от предишно, по-малко обемно, изследване от 1960 г. у децата, носили по-слаби очила, удължаването на очната ябълка стигнало по-далеч. Другоаче казано, тяхното зрение постепенно се влошавало.

Някои твърдят, че за определен извод засега няма достатъчно данни. Но публикуван през 2011 г. обзор на множество изследвания на деца с късогледство прави извода, че е по-добре да се носят подходящите очила, а не да се правят опити за използване на по-слаби. В научния обзор не се твърди, че използването на очила, съответстващи на нивото на късогледство, е по-лошо, отколкото те изобщо да не се носят. А в най-дългото в историята изследване на прогресиращото късогледство се твърди точно обратното...

През 1983 г. във Финландия група късогледни деца били разделени на случаен принцип по няколко признака, сред които било и четенето без очила. Зрението в тази група се влошавало по-бързо, отколкото в тези, които носели очила през цялото време. След първите три години изследвания всички те получили препоръки да използват очила постоянно. След 20 години различия между групите не

били открити.

Защо за детето с лошо зрение е толкова важно да носи очила – това е ясно. Неговите очи се учат да виждат и без правилно подбрани очила в него може да се развие амблиопия (така нареченото "мързеливо око"), доколкото неговата ретина не е имала опита за получаване на ясно изображение. Освен това се изяснило, че използването на правилни очила помага да се увеличи скоростта на четене и да се снижи рискът от развитие на кривогледство.

Но да се върнем към възрастните. Тази област е изучена слабо – това е факт. Би могло да се очакват от науката отговори на тези въпроси, но понякога се оказва, че някои, на пръв поглед очевидни, изследвания така и още не са проведени от никого.

Би било неетично да се експериментира, предлагайки на късогледни деца да не използват очила, защото днес е известно, че това може да се отрази лошо на тяхното обучение и на развитието на очите им. Но такова изследване би могло да се проведе с възрастни хора. Защо никой не го прави?

Професор Анант Вишванатан, хирург в известната Морфилдска офталмологична болница в Лондон, смята, че изследвания няма, просто защото няма и физиологични основания да се смята, че очилата могат да навредят на зрението.

Изглежда, че в близко време няма да има такива проучвания и ще трябва да се опираме на съществуващите данни. Да, вие може да имате свои причини да не носите очила, но не бива да се страхувате, че те ще влошат зрението ви.

Пламен ПЕНЧЕВ

Използван източник – в. "Лечител"

РАЗКАЗ За истинската обич

Всеки в нашата къща знаеше колко грозен е Сакатият - това е котаракът от нашия двор. Сакатият харесваше три неща на този свят: борбата за живот, да яде каквото и да е, а също така да кажем – и обичта. Всичко това плюс бездомие то му в нашия двор е нанесло незаличими следи върху неговото тяло.

Грозният котарак е с едно око, от същата страна липсва и ухото му. Лявата му лапа, счупена някога, е зараснала така лошо, че ти се струва, че като че ли котаракът иска всеки момент да се обърне и да се скрие някъде. Той отдавна е и без опашка. Малкото късче от нея непрекъснато се движи конвулсивно. Ако ги нямаше многобройните белези по гърба и по предницата му, той би могъл да се нарече сив котарак с три по-тъмни ивици. Всеки, който видеше Сакатия за пръв път, можеше да си помисли: "Ех, какво чудовище е този толкова грозен котарак!"...

На децата им беше строго забранено да го докосват, а по-големите го замерваха с камъни и с бутилки, за да го прогонят по-надалеч. Имаше и такива, които го пръскаха или пък го поливаха със студена вода. Ако той се помъчеше да влезе в някоя къща, притискаха лапите или тялото му с входната врата, за да му попречат да влезе. Но и сакатият котарак винаги реагираше по своему, стараше се да търка главата си в краката на нападателя си, като че ли моли за извинение. Ако някой пък го изкъпеше, сакаткото стоеше смирено, докато това забавление омръзнеше на мъчителя му. Когато видеше деца, умилително тичаше срещу тях, търкаше главата си в краката им и силно мъркаше, молейки ги да го погалят. Ако все пак някой го вземеше в ръце, той веднага вземаше в уста копче или нещо друго от ризата му и започваше да го облизва в израз на благодарност.

Веднъж съседските кучета нападнаха нещастния Сакатко. През прозореца дочух яростния кучешки

лай, сърцераздирателното котешко мяукане и насърчителните викове на стопаните на кучетата. Аз веднага се хвърлих да помогна на нещастника. Когато стигнах до него, се стъписах – той беше целият облян в кръв, с разкъсана муцунка, полужив, стенеше и се гърчеше, целият се тресеше от болка. Гърбът му, лапите, цялата му задница бяха безформени, а от единственото му око се търкаляха сълзи. Неговият нещастен живот изтичаше.

Докато го носех към дома си, котаракът плачеше, свиваше се и трепереше. Обаче същевременно се опитваше да близне ухото ми. Аз се спрях, заплаках и го притиснах към гърдите си. Той се притисна към дланите ми, обърна единственото си око към мен и аз дочух хъркането му. Дори изпитвайки ужасни болки, котаракът молеше за едно единствено нещо – за капчица обич и състрадание. В този момент аз си помислих, че държа в ръцете си най-достойното за обич и любов същество сред всички същества, които съм срещал през целия си досегашен живот. Той ме гледаше, сигурен, че аз ще облекча болките му.

Сакатият умря в ръцете ми още преди да успея да стигна до вкъщи. Аз дълго седях на стълбите пред нашия вход с тялото на мъртвия котарак в скута си. Много дълго размишлявах относно това как един нещастен сакат котарак успя да промени представата ми за истинската сила и чистотата на духа, за вярната безгранична обич... Неговото осакатено тяло направо остърга душата ми. Той – Сакатият – ме научи на много повече за любовта, съчувствието и състраданието, отколкото хилядите книги, лекции и разговори. И аз винаги му останах благодарен за това. Той ми показва как да отдавам любовта си към своите близки до безкрай, да бъда по-силен, да бъда по-добър към всички хора. Аз винаги ще се стремя да обичам като сакатия уличен котарак.

Неизвестен украински автор

Превел от есперанто:
Владимир ЖЕЛЕВ

СПОРТ Обучителен семинар

В периода 1-4 март 2015 година в конферентната зала на хотел "София Плаза" и в шоуаун залата на СКИ "Витоша" се проведе обучителен семинар за повишаване на съдийските и треньорските умения по шоуаун. Семинарът е част от проект "Семинари за повишаване на съдийските и треньорски умения по шоуаун и голбал", финансиран по "Програма за подкрепа на НПО в България по ФМ на ЕИП". Участие в обучителния семинар взеха 20 човека от 9 спортни клуба от страната, а обучители бяха Уилям Снийдър - треньор на националния отбор на Холандия, Леандър Седрик - световен шампион през 2014 по шоуаун и номер едно в ранглиста на IBSA по шоуаун, Мария Дженсън - помощник-треньор, Масимо Санапо и Елена Сантини - международни съдии по шоуаун от Италия, като Масимо Санапо е с опит в съдийството на световни първенства по шоуаун, както и на турнири "Топ 12".

През първия ден на семинара аудиторията бе подробно запозната с правилника по шоуаун и имаше възможност да наблюдава професионалното съдийство на Масимо и Елена. Бяха разиграни няколко индивидуални мача между Леандър и български шоуаунъри, както и един отборен мач, като отборната игра, която до момента бе непозната в България, се оказа изключително интересна и провокативна за състезателите. Заключениеята след първия ден не бяха особено позитивни. Имаше множество грешки от наша страна при тълкуването на правилника, оказа се, че неясно по какви

причини в България няма нито една хилка, която да е изработена по допустим стандарт. Естествено, за качество на изработката изобщо няма смисъл дори да се споменава. Водещата се за най-добра маса в България бе определена като неподходяща за игра.

През втория ден в различни игрови ситуации всички обучавани за съдии прилагаха наученото на практика под ръководството на Масимо и Елена, а треньорите наблюдаваха треньорството на Уилям, Мария и Леандър.

Проведе се и оспорван мач между Веселин Кушнеренков и Николай Желязков, в който залог бе хилка и ръкавица на Леандър, спечелени от Николай.

След приключването на втория ден всички присъстващи шоудаунъри бяха преминали през холандската треньорска школа, а част от тях имаха и удоволствието да играят и срещу самия Леандър.

През последния ден от обучителния семинар лекторите отговаряха на въпросите на участниците.

Леандър демонстрира и обясни някои от техниките си за игра и тренировки.

В края на семинара Масимо и Елена обявиха тримата най-добри съдии - Вениамин Диков от СКХЗУ "Доростол", Цветелин Кръстев и Виктория Димитрова от СКИ "Витоша", а холандските треньори изказаха мнение, че с повече тренировки за изграждане на техника състезатели като Николай Желязков, Веселин Кушнеренков и Стела Стефанова биха могли да постигнат резултати на международни турнири.

Всички участници в обучителния семинар ще получат сертификати от IBSA.

Бяха обучени треньори и съдии, бяха изяснени правилата, бяха показани грешки и пропуски. Надяваме се, че резултатите от изминалия семинар ще си проличат още на следващото държавно първенство по шоудаун!

Естествено, напълно неизненадващо, нито една медия не отрази това събитие, но пък и какво очакваме от обществото, щом нито един представител от уж заинтересованите страни не прояви интерес към реално уникалното за България събитие, на което присъстваха най-добрите в света в областта на шоудауна.

Стела СТЕФАНОВА

Поредна титла за Низам

Най-добрият български шахматист със зрително увреждане Расим Низам взе участие на силен турнир, който се проведе в Истанбул. Расим участва на собствени разноски в състезанието, в което имаше и такса участие. Българското момче показа защо е сред световния елит в шахмата сред незрящите и завоюва първото място в силна турска конкуренция. Да си пожелаем късмет и обстоятелствата да се стекат благоприятно, за да може Расим Низам да участва и на световните игри за незрящи в Сеул, които ще се проведат през май. Пречките са изцяло от финансов характер, но трябва да се направи всичко възможно България да присъства с най-силния си шахматист на този световен форум.

Европейско първенство по голбал

Малмьо, Швеция, 1-6 февруари 2015 г.

В периода 1-6 февруари в шведския град Малмьо се състоя европейското първенство по голбал в група С. В него взеха участие само 7 отбора - Великобритания, Русия, Португалия, Италия, Гърция, България и Хърватия. Със сигурност една от причините за този камерен състав е изключително високата цена, която домакините обявиха - 200 евро на ден за човек. Самият факт, че българският национален отбор съумя да вземе участие на този форум е изключително постижение. А и след Великобритания 2013 нямаше накъде по-зле да става.

Сериозната подготовка започна още от края на лятото на 2014 г., като към тренировките трябваше да се присъединят момчетата от клуб "Болид" - държавния шампион за миналата година. Разговорите с Българската параолимпийска асоциация вървяха интензивно, за да могат да се осигурят тези колосални за нас средства. Разполагаше се още с безрезервната подкрепа на Съюза на слепите в България и най-изявения в голбално отношение клуб, членуващ във федерация "Спорт за хора със зрителни увреждания" - Спортен клуб за интеграция "Витоша". И както обикновено става, когато парите хронически не достигат, разчиташе се на мъжка дума, воля и взаимни компромиси. БПА осигури таксата за участие, а тренировъчният процес все повече зацикляше, тъй като най-доброто в голбално отношение все някак си не можеше да се събере и да работи. Момчетата от "Болид" не се включиха пълноценно в този процес и трябваше да се вземе категорично решение, като най-подходящото в онзи момент беше да се анулира заявката, но парите вече бяха преведени и връщане назад нямаше. Така освен момчетата на "Витоша" за лагер-школата бяха повикани двама ученици от Младежки спортен клуб "Атлет" - Варна. Лагерът се проведе от 5 до 20 януари 2015 г. в спортната база на Белмекен. Треньор на националите стана Доброслав Илиев, който само допреди малко повече от 2 години се състезаваше. Това беше най-безпроблемният лагер. Всички изпълняваха стриктно указанията на треньора и никой не си позволяваше никакви волности. В подготовката се включиха Александър Стоянов, Веселин Кушнеренков, Ивайло Вътов, Костадин Димитров, Станислав Йорданов и Христо Радев. За огромно съжаление един трябваше да отпадне и в крайна сметка това беше Костадин Димитров.

Делегацията се оформи в състав - състезатели Александър Стоянов, Веселин Кушнеренков, Ивайло Вътов, Станислав Йорданов и Христо Радев, треньор Доброслав Илиев, преводач Стела Стефанова, водач на групата Иван Янев.

Българите пристигнаха на 2 февруари - ден по-късно поради неудобните полети за 1 февруари. Имаха официална тренировка, преди която направиха и разходка из центъра на Малмьо.

На 3 февруари имахме цели 3 двубоя.

Първият мач на българите беше и първи в програмата на европейското и ги изправи срещу хърватския тим. Преди повече от година на европейското във Великобритания последният ни мач беше срещу същите тези хървати, когато претърпяхме кошмарна загуба с 8:0. Сега имахме шанс за реванш. Получи се сладък, изключително сладък реванш. Не просто бихме, а буквално разпиляхме хърватите. Но разбира се, по установена традиция позволихме да ни поведат и то чрез дузпа. Веднага след това със следващия удар изравнихме. После хърватите докараха нещата до 3:1, като третото попадение отново беше от дузпа. После докарахме работите до 3:3, но хърватите поведоха пак, а ние отново изравнихме. След това поведохме и до края на полувремето дръпнахме със 7:4. През второто полувреме на терена имаше само един отбор и това беше този на България. В крайна сметка победа с 15:8. Треньорът Доброслав Илиев започна със стартова тройка: дясно крило Александър Стоянов, център Веселин Кушнеренков и ляво крило Ивайло Вътов. В края на мача дебют за националния отбор на България направи ученикът Христо Радев, който замени Сашо. Ицето направи уникален дебют, отрази почти всички топки в защита, а отсъдената дузпа в края на мача по разпореждане на треньора трябваше да изпълни именно Ицо, не оставяйки никакви шансове на хърватина и реализирайки своя първи гол за България.

Вторият сблъсък беше срещу Португалия. Много кораво начало и около 4 минути и половина нулевият резултат се запази. След това отново дузпа срещу нас и 1:0 за противника. За ужас обаче португалците, като разпечатаха вратата ни, изобщо не спряха, а продължиха да бележат и резултатът набъбна до 6:0. В края на полувремето успяхме да реализираме почетно попадение и така първата част завърши при резултат 6:1, като първият и петият гол за португалците бяха от дузпи. През второто полувреме се

наблюдаваше коренна промяна. Българите нагънаха противника, който очевидно беше решил, че вече е спечелил. Много малко не стигна на нашите да направят чудото. Секунди преди края вкарахме за 8:9, но за повече не ни стигнаха силите и така загубихме тази среща. Отново през второто полувреме на терена се появи Ицето, който този път замени Иво, а иначе стартовата тройка си беше същата. Но Христо отново се извиси, защото при един от ударите той се изтърси на терена и така причини шум, което беше достатъчно основание за съдията да отсъди дузпа. И така младокът застана да пази наказателния удар и за негово голямо щастие го спаси. Очевидно е роден под щастлива звезда. Това е най-успешният голбален дебют в новата голбална история на България. Влизаш като смяна - вкарваш гол, следващия мач пак влизаш като смяна - спасяваш дузпа. В третия мач вече дебютантът започна като титуляр.

А този мач беше последен за деня, срещу гърците, които победихме на Евро 2013. Всъщност тогава само тях бихме. Треньорът каза на Ицето, че допусне ли гол - веднага го изкарва, а останалите двама бяха Сашето и Веско. Въпреки няколкото много добре отразени удари, Христо се пропука и мигновено беше заменен, но това далеч не помогна.

Продължавахме да получаваме гол след гол и не знаехме какво се случва, в това число и ние, които бяхме на пейката. Та нали имаше една увереност, че едва ли не гърците са ни в кърпа вързани!

Първото полувреме приключи 9:1 за противника, а второто не продължи кой знае колко дълго, защото ни приключиха с 10 гола разлика - 12:2.

Не мога да си обясня какво стана, но със сигурност една от причините е поизчерпване на силите, а другата вероятно, а даже сигурно е, че подсъзнателно сме били решили, че е достатъчно само да излезем на терена, за да ги бием.

На 4 февруари имаме два двубоя. Първата среща беше срещу Великобритания, които влизаха в мача като фаворити. Но, както българският треньор казва - топката е кръгла и се върти, и нищо не се знае. Тъкмо така стана, поведохме на островитяните с 1:0, а после получихме право да изпълним дузпа, пропуснахме. Поданиците на Короната изравниха, но ние отново успяхме и дръпнахме с 3:1. Последва намаляване до 3:2 и отново български гол за 4:2. Така финишира първото полувреме след блестяща игра на родните национали. Второто полувреме започна и британците вкараха за 4:3, ние отбелязахме за 5:3, след това последва намаляване до 5:4 и тогава на сцената излязоха съдиите, които буквално се изгавриха с нашия отбор и удариха невероятно рамо на противника. Първо свирнаха дузпа за пипане на маска и то на най-опитния в нашия отбор - Веско. Да, имаше сблъскване между него и Сашо, но дори да е имало съприкосновение - то е по-скоро инстинктивно, а не умишлено. За пръв път в неговата голбална кариера му отсъждат подобна дузпа. Но дузпата си е дузпа и англичаните изравниха. Впоследствие ние поведохме с 6:5, но веднага след това отново съдиите отсъдиха повече от несъществуваща дузпа и то отново на Веско.

Този път за това, че е вдигал шум по време на атака. И докато за маската не мога да взема категорично отношение дали има дузпа, или не, по обективни причини, то за дузпата за шум, категорично и безусловно мога да кажа, че нямаше никаква, абсолютно никаква дузпа. Така лордовете се добраха до 6:6. След това последва нова дузпа в тяхна полза за висока топка и 7:6 в наша вреда. Вече не оставаше никакво време, но въпреки това съдиите като че ли икономисаха няколко секунди и така с общи усилия България беше победена. От 7 гола на англичаните 5 им бяха от дузпи, услужливо отсъдени в тяхна полза. Това беше най-добрият мач на българския национален отбор от години насам. Когато съм си мечтал за качествен и стабилен отбор, мисля, че именно нещо такова съм имал предвид. Момчетата нито за миг не се изнервиха, нито за миг не се поддадоха на съдийските гаври. Тройката в този двубой си беше титулярната - Александър, Веселин и Ивайло.

Втората среща за деня на българите беше срещу Италия. Горките италианци нямаха нито една спечелена точица. Но пък ние ги реанимирахме. За този двубой няма какво да се каже. Първото полувреме завърши 5:1 за италианците, които поведоха с 5:0. Крайният резултат е 12:4. През последните две минути на мача треньорът направи двойна смяна и в игра влязоха Станислав и Христо, които замениха Веско и Сашо. Ние изпуснахме всички дузпи, които бяха отсъдени в наша полза, но пък италианците въобще не ни върнаха жеста и си бележеха своите. Както казах, за този мач няма какво да се каже. България беше беззъба, обезверена и неадекватна. Надали и италианците са мислили, че толкова лесно ще спечелят сблъска. Нашите много се изнервиха особено през второто полувреме и отново основание им дадоха съдиите, но този път българите не успяха да се овладеят и често

споменаваха както самите съдии, така и много близки техни родственици от женски пол. Не мога да кажа, че тези споменавания бяха лишени от основание, тъкмо наопаки, съдиите си го заслужиха, особено в мача срещу поданиците на кралицата.

На 5 февруари беше и последната среща на българите. Тя беше срещу Русия, която бе безспорен фаворит на това първенство. Руснаците имаха до момента само победи. От този мач нашите можеха само да спечелят. Именно това обсъждахме в съблекалнята. Казах да заложат на девиза "Всичко или нищо", защото от сблъсъка с братушките наистина само можехме да спечелим. Титулярната тройка излезе и започна много добре, но руснаците поведоха с 1:0, после изравнихме и отново московците поведоха и то доста - резултатът набъбна до 4:1. Намалихме с още 1 попадение, руснаците вкараха още 2, а ние върнахме 1 и така полувремето приключи при 6:3. За това полувреме може да се каже, че нямаше нито една дузпа за нито един от двата отбора, а противникът вкара мача в едно удобно за него русло - без да се напрягат, да водят комфортно. Но всичко интересно тепърва предстоеше. Второто полувреме противникът дръпна с още 2 гола и така резултатът стана 8:3. След това българите се преобразиха и започнаха да вкарват. Стигна се до 8:7 за Русия и именно в този сублимен момент бе отсъдена и единствената дузпа в мача и тя бе в полза на България. Пропуснахме я и резултатът се запази 8:7. Но въпреки пропуска, успяхме да изравним и секунди преди края равенството беше факт - 8:8! В спорта обаче освен качества е нужен и късмет, а ние го нямахме в пореден мач и в самия край Русия отбеляза гол и така с 9:8 грабна победата. Невероятен мач, но за огромно съжаление загуба и то поредна на това европейско първенство с 1 гол разлика. Точката беше повече от заслужена, но Фортуна не беше на същото мнение.

Така в крайното класиране България остана на VI място - преди Хърватия и след Гърция. IV място за Италия, III място за Португалия. Финал играха Русия и Великобритания, които в редовното време завършиха 5:5 и се стигна до продължения и правилото за златен гол. Поданиците на Елизабет II вкараха този гол и триумфираха, а Русия трябваше да се задоволи с второто място.

България направи невероятни мачове с отборите от тройката и ужасяващи мачове с отборите от втората част на класирането. Тенденцията, която се заформи, в крайна сметка се трансформира като закономерност - когато играем със силни, да правим невероятни срещи, а с непретенциозните и недотам силни отбори да играем така все едно сме излезли на терена да поразкършим я ръченица, я кизомба.

Всички мачове на родните голбалисти бяха публикувани на www.vitoshabg.com мигновено след тяхното приключване. В спортния имейл канал на федерацията и мейл листата на клуб "Витоша" пусках репортажи за всичко, което се случва, и всичко, което ми правеше впечатление.

Но адмирации за отбора и особено за тези трима мохикани - Веселин, Александър и Ивайло, които знаеха, че нямат кой знае какъв избор и каквито и контузии и болезки да имаха, трябваше да стискат зъби и да играят. И то здраво да играят! Никакво напрежение, спокойна игра и в крайна сметка исторически мачове срещу Хърватия, Португалия, Великобритания и Русия.

Безспорно и категорично може да се каже, че участието на България на това европейско беше адекватно с оглед цялостната ситуация в страната, още повече че много по-заможни държави отсъстваха, а бедна България съумя да окомплектова и да изпрати отбор, който въпреки множеството предизвикателства, представи изключително достойно държавата. Благодарение на Българската параолимпийска асоциация, Съюза на слепите в България, Спортен клуб за интеграция "Витоша", "Успех Филтър ССБ" ЕООД София и федерация "Спорт за хора със зрителни увреждания" стана възможно участието за шести пореден път на българския национален отбор по голбал на европейско първенство.

Многократно съм писал и говорил какво е необходимо, за да имаме постоянно, а не спорадично ниво както в голбала, така и в останалите спортове, така че няма да отегчавам повече читателите, но мога да ги уверя, че са необходими гигантски усилия и стриктна последователност, за да постигаме реални спортни успехи, защото в противен случай спортът ни ще бъде единствено за рехабилитация, в което, разбира се, няма нищо лошо, но спорт без успехи е като пернишка печка без кюнци.

Иван ЯНЕВ

ХРИСТОС ВОСКРЕСЕ! Ангел

Иван ВАЗОВ

*По небу полуночи ангел летел
И тихую песню он пел.*

Лермонтов

Из тихите нощни небеса кроткият ангел на благата вест летеше радостно.

Летеше радостно той из нощните небеса и разнасяше из въздуха слово на радост и на утеха.

И викаше: "Христос воскресел!".

И това слово изпълваше с тържествен трепет пробудената твар, небесата, звездите, планините с техните зверове, широките моря с подводните жители на тъмнините им.

Христос воскресел!

При тая вест цялата природа тръпнеше от тиха радост.

И ето кроткият вестител от небесата се понесе ниско над земята, повтаряйки с трепетен глас сладките думи.

Мина над бедната колиба на сиромаха, викайки: "Христос воскресел!".

Сладостно чувство от непривична радост изпълни угрижената душа на сиромаха, лицето му се проясни и той отговори.

– Воистину воскресел!

Ангелът отлетя нататък; мина край прозореца на болния.

И болният, на своето страдалческо легло, се сепна радостно при светлата ангелска вест, която проникна, като слънчева луча, до възглавницата му. И сякаш целителен балсам падна въз страданието му. Той направи кръст с изнемошляла ръка и продума: "Воистину воскресел!".

И той се почувствува леко.

Ангелът мина край тъмното окно на затвора и извика през железните пречки: "Христос воскресел!".

Затворникът усети радост при тия думи, надежда окрили духа му, а очите му овлажняха от сълзи.

– Воистину воскресел!

И сладко стана на душата му.

Ангелът продължаваше летежа си ниско над земята. Той възвестяваше на стар и на млад, на здрав и на болен, на щастлив и нещастен, на зъл и добър великото събитие, от което се радваше земята и небето! Радваше се и палатът с чертози от мрамор и коприна, радваше се и сламената хижа на овчаря, затънтена в някоя крайна улица или в пущинака на някоя планина.

Защото Бог беше един за всички, баща на всички, и всички верующи бяха деца негови: и оня, що бе в порфира, и оня, що бе в дрипи – всички, които вярваха в него.

Възрадваха се и отровените от омраза сърца на съдещите се, на лихоимците, на оклеветените, на жестоките и на слабите. Тая нощ те забравяха лошотиите, свои и чужди; едно общо чувство на забрава и прошка ги приобщаваше към радостта на светлия празник, сродяваше ги в любовта, възраждаше ги чрез топлия лъх на вярата, великата утешителница и великата пролет и зимата на помръзналите в пороци или на чезнещите в страдания и безнадеждност души. В тоя час неприятелят бе готов да разгърне обятия на неприятеля си, проклятието – да се замени с целувка, юмрукът – с благословия.

Сърцата бяха ясни и душите – добри.

И честитият ангел отминуваше от врата на врата, от прозорец на прозорец, от скръб на скръб със своята светла вест: "Христос воскресел!".

И оставяше по едно благо чувство, по една мера луча вред, дето хвърляше тия думи.

Замина и край един друг прозорец, глухо затворен с капак: "Христос воскресел!".

Никой не отговори отвътре.

Добрият херувим повтори.

И пак се послуша.

Един груб глас, приличен на ръмжене, се обади в стаята.

Ангелът не искаше да си иде, додето не чуе благодатния християнски отговор, който навсякъде извикаха думите му. Той почука.

Прозорецът се отвори.

Тогава, при светлината на лампата, небесният вестоносец видя един човек странен. Лицето му беше изопнато и с черти, изпокривени от злоба, сухост и жестокост. Очите му блещяха от болезнен огън, който не топлеше, а лъхаше студ. Горчива ирония, по-отровна от отровата на змията, играеше лихо по бледните му, засъхнали устни. Бледавият цвят на лицето му, издълбано от ноктите на страданието или порока, или терзанията на съмнението, удряше на зелено, ставаше зловещо при трепливия светлик на лампата.

– Какво желаеш? – попита сприхаво тоя човек ангела.

– Печалний човече, дойдох и тебе да възвестя, че Христос воскресе – отговори ангелът.

Домакинът извика гневно:

– Не вярвам!

– Но чуй камбаните – каза ангелът, като посочи в нощта.

В това време въздухът се цепеше от радостния звън на Божиите храмове.

Човекът си затули ушите:

– Не чуя.

– Нещастний, зарадвай се! Целият свят се радва!

– Не мога! Когато бях дете, аз се радвах; когато бях юноша, аз вярвах в твоя Христос и бях най-щастлив през тая нощ. Несъзнателно, сляпо вярвах и по-после, както вярвах майка ми и баща ми, и дедите ми, в чиито души вековете бяха напластили своите мракове. И беше ми добре в тъмнината.

Но аз възмъжах, прогледнах през очилата на светлината, убедих се чрез силата на ума, че всичко е лъжа. Сега съм човек, презирам някогашните си заблуждения, срамувам се от тогавашните си радости!

– Човече, а сега какво вярваш?

– Нищо!

И образът му се изкриви от нова злоба и страдание; демоническа студена усмивка на миг пак проигра по устните му, сменена веднага от грозна безнадеждност.

Ангелът въздъхна печално.

– Нищо не вярваш ли?

– Нищо, иди си! – И той хлопна и затвори прозореца.

Кроткият ангел хвъркна нататък, угрижен.

Небесата сияеха със звездите си, природата тихо ликуваше, верующото човечество се пълнеше от трепети на жизнерадостност.

Високо над един покрив ангелът се среща с друг ангел. При звездното сияние последният забележи скръбта по лицето на небесния си другар.

– Защо си тъжен? – попита го той.

– Налетях на една умряла душа – отговори първият ангел и отлитна нататък.

Въздухът се цепеше от празничния звън на камбаните, който възвестяваше на човечеството възкресението на Христа из гроба – прокоба за конечна победа на доброто въз злото, на светлината въз мрака на грядущето, и хвърляше въз верующите души лъчите на упованието и надеждата.

Звездните небеса сияеха тържествено.